

Froland kommune

Merknader til program for detaljregulering for Bøylestad

Føringer fra regjeringen

Statsforvalteren i Agder var svært negativ til planene for Bøylestad Energipark. En av grunnene var at stedet er et intakt naturområde med store naturverdier. Av den grunn ble kommunens ønske om et nær 4 km² stort område for regulering til næringsformål sendt til kommunal- og distriktsdepartementet som redusert området til ca 1,6 km² og påla samtidig nye, oppdaterte undersøkelser for biologisk mangfold.

Området godt egnet?

I beskrivelsen leser vi at *det aktuelle området for regulering er spesielt godt egnet til og skal legge til rette for utvikling av kraftforedlendeindustri eller andre former for næringsvirksomhet som er omfattet av Veikart 2.0 Grønt industriløft*, sitat. Vi er av den oppfatning at området ikke er spesielt godt egnet vurdert utfra adkomstmuligheter, og at ny infrastruktur må opparbeides. Videre deler vi ikke påstanden fra pkt. 2.4.1 «Hovedtrekk i planen» hvor det opplyses at fordelene med plassering her er redusert strømtap i kraftlinjene sammenliknet med å frakte strømmen andre steder bort fra sentralnettet. Dette er en påstand som er tilbakevist både av Statnett og Norges vassdrags- og energidirektorat, og at strømtap til alternativ bruk av strøm på næringsområdet i Arendal ikke medfører relevant strømtap.

Kraftforedlende industri / datalagringsanlegg ?

Betegnelsen kraftforedlende industri er industri som utnytter Norges rimelige og store tilgang på fornybar strøm (i dag hovedsakelig , 90 % fra vannkraft). Industriene er avhengige av store mengder elektrisk strøm.

Vi mener Froland må avgrense, definere nærmere hva slags industri som skal kunne etablere seg i denne «energiparken». Om dette også omfatter

datalagringsanlegg vil vi be om at det gjennomføres en nærmere utredning om de konsekvensene dette vil kunne innebære fordi det berører nasjonale interesser. Vi er kjent med at det arbeides med planer i en rekke kommuner for slike etableringer, eksempelvis i «GreenScale i Sirdal og Bulk har allerede etablert seg i Vennesla. Ved drift vil bare disse to anleggene forbruke om lag 4,5 TWh. Til sammenlikning bruker Trondheim kommune 2,8 TWh.

Planer for slik kraftkrevende virksomhet er ute av nasjonal kontroll og representerer en beredskaps / sikkerhetsutfordring som i dag i stor grad er overlatt til kommunene. Dette er vurderinger Froland i den forestående reguleringen må ta stilling til, og vi ber om at kommunen utelukker denne «industriypen» for etableringer på Bøylestad. Industri her i anførsel er fordi vi ikke betrakter et datalagringsanlegg som en industribedrift.

Nullalternativ

Naturvernforbundet ber derfor om at i forbindelse med konsekvensutredningen /reguleringa må det undersøkes hva som skal etableres eller om det i det hele tatt er interesser som ønsker å etablere seg på Bøylestad.

Vi viser også til at Agder fylkeskommunes regionplan om strategivalg hvor det pekes på verdien og behovet for samordning både lokalt og regionalt for kraftforedlende industri. I denne sammenhengen er fylkeskommunens oversikt over «Næringsarealer i Agder» aktuell fordi det her fremgår en rekke områder øst i fylket med mulighet for tilsvarende næringsetablering som Bøylestad er tenkt å åpne for. Dette er vurderinger som skal gjøres jfr 2.6.2 – nullalternativet.

Samfunnsnytte

Det er ikke mulig å vurdere samfunnsnyttene for etableringer av industriområdet når man ikke vet hva som blir etablert. Kan et så stort naturområde forsvares når 7800 dekar allerede ligger klart til industri i Agder? «Nærings- og fiskeridepartementet viser til at det er stor interesse for nye, grønne prosjekter i Agder, og at store arealer er satt av. Ifølge Agder fylkeskommune er ca. 7800 dekar næringsareal ikke tatt i bruk ennå. (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/froland-kommune-motsegn-til-arealdelen-av-kommuneplanen-2021-2033-for-froland-kommune/id3047345/>)

Klima- og miljødepartementets vurdering er at samfunnsnyttien til prosjektet er usikker og mener at fordelene ved tiltaket ikke veier opp for ulempene som følger av økte klimagassutslipp og uheldig utvikling av transportsystemet. <https://www.statsforvalteren.no/agder/plan-og-bygg/arealforvaltning/klima--og-miljodepartementet-stotter-innsigelse-til-planene-om-industrietablering-pa-boylestad/> . I et samfunnsnyttig regnskap vil i tillegg naturtapet utgjøre en betydelig negativ post.

Et alternativ må være å redusere planområdet og med reguleringsbestemmelser som sikre bærekraftig industri som ikke tilfører lokalsamfunn og kommunen miljøbelastende virksomhet.

Bøylestad- Naturavtalen

En realisering av det foreslåtte planprogrammet for Bøylestad Energipark innebærer så store naturtap, et sammenhengende skogsområde av vesentlig friluftsmessig verdi og forringelse av tilstøtende randsone at forholdet til Naturavtalen må vurderes. Kommunene har, etter vår oppfatning, en forpliktelse til å se sitt naturforbruk i en større sammenheng. Dette underbygges av områdets karakter som et intakt, økologisk velfungerende økosystem med varierende landskapselementer; skog, myr, våtmark og særlig artsrikt med stor opplevelsesverdi.

Om kommuneplanens arealdel skriver kommunal- og distriktsdepartementet (Kdd) at «i reguleringsprosessen må omsyn til naturmangfold vere styrande for kva areal som blir regulert til utbyggingsformål» (datert 28.06.2024, ref 23/2982).

I samme vedtak fra Kdd er det sagt at departementet forutsetter at det gjennomføres en formell konsekvensutredning av virkningene før en endelig avgrensning av utbyggingsområdet blir gjort. Dette er i strid med planprogrammet pkt. 6.2, som sier at det skal utarbeides planforslag med KU høst/vinter 2025-2026.

Ny kunnskapsinnhenting på naturverdier

Å planlegge for at planforslaget skal ligge klart i løpet av vinteren er i strid med naturmangfoldloven § 8, som sier at beslutninger skal bygge på tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet. En utredning av konsekvensene for naturmangfoldet kan ikke gjøres når naturen hviler fordi kunnskapsgrunnlaget da blir helt utilstrekkelig. Vår oppfatning samsvarer med veileder for naturkartlegging som klart og tydelig slår fast at kartlegging

må skje i riktig sesong for å være gyldig som beslutningsgrunnlag. I tillegg sier Plan- og bygningsloven § 4-2 – Konsekvensutredning klart og tydelig at utredningen skal gi et relevant og oppdatert beslutningsgrunnlag.

Mangelfull kartlegging kan gi et ugyldig vedtak.

Vi forventer også at samlet belastning på naturmiljøet (nml §10) i det aktuelle reguleringsområdet og i de tilstøtende områder må utredes med påfølgende vurderinger for virkningen på alt artsmangfold og naturmiljøet ved en realisering av den planlagte virksomheten.

Under pkt. 5.2.1 Naturmangfold er det ikke nevnt potensielle virkninger tiltaket vil medføre for planter og dyreliv utenfor planområdet, såkalt «influensområde». Det store naturområdet Bøylestad er en del av, er avgjørende for hjorte- og elgstammen på begge sider av E18.

Naturvernforbundet forventer at dette gjøres, analyseres og vurderes nøye. Planområdet består av mye myr og områder med noe av kommunens beste skogsmark med høy bonitet og hvor varmekjære treslag vokser. Dette er eksempel på spesielle naturtyper som må underkastes en særlig vurdering for de konsekvenser en tilrettelegging for næringsvirksomhet vil medføre.

Konsekvensutredningen av natur må gjennomføres gjennom et helt år, til ulike årstider for å få et helhetlig og dekkende bilde av artsmangfoldet. Planområdet er i tillegg del av et stort, sammenhengende naturområde. Vi krever at konsekvensene av dette blir utreda for hele området mellom elva og gamle E18.

Departementet forutsetter at inntil 1600 daa kan inngå i utbyggingsområdet, men understreker at i arbeidet med reguleringsplanen, må hensynet til naturmangfold være styrende for hvilke areal som blir regulert til utbyggingsformål, og hvilke som ikke skal bygges ned for å ta vare på viktige naturtype og rødlistede arter. Naturverdiene i det 1600 daa store området skal være overordnet utbyggingsformål.

Konklusjon

Denne saken er viktig for Naturvernforbundet fordi den griper inn i mange av våre sentrale interesseområder. Vi vil derfor komme tilbake med detaljerte merknader når konsekvensutredningen foreligger (avrenning til vassdrag, støv og støyproblematikk, utslipp av klimagasser, folkehelse m.m.)

Vi vil imidlertid alt nå gi kommunens politikere råd om å innstille det videre arbeidet med Bøylestad Energipark. Arendal er en nabokommune hvor det

er gode muligheter for etablering av ulik industrivirksomhet i allerede regulerte og tilrettelagte områder. Med den nærheten arbeidsplasser her vil representerer for innbyggere i Froland vil det være sterkt beklagelig, uansvarlig å bygge ned så store og verdifulle naturområder ved Bøylestad. Området bør tilbakeføres til lnfr formål.

Peder Johan Pedersen, fylkesleder